

БИБЛИОТЕКА БУДУЋНОСТИ

Да ли ће књиге од папира, макар негде у свету, постојати за сто година? Одговор на питање је потврдан ако се доследно спроведе пројекат „Библиотека будућности”, који је 2014. започела шкотска визуелна уметница Кејти Патерсон. У сарадњи са градом Ослом, те године је засађено прво дрво шуме која ће се звати Библиотека будућности. По један аутор ће сваке године да приложи рукопис који ће се, по окончању пројекта 2114, одштампати у антологији ограниченог тиража, за коју ће папир бити добијен из ове шуме. Рукописи ће се чувати у посебној, „тихој” соби градске библиотеке у Ослу. Од почетка пројекта, сваке године се у октобру објављује идентитет аутора који је приложио свој рукопис. Критеријуми према којима одбор за спровођење пројекта бира рукописе су „изузетни доприноси прози и поезији и способност да се имагинативни светови аутора пренесу и наредним генерацијама”. До сада су текстове приложили, поред осталих, Маргарет Атвуд, Дејвид Мичел, Елиф Шафак и Карл Уве Кнаусгор. Требало је да у пројекту учествују и Умберто Еко и Томас Транстремер, али их је у томе спречила смрт.

Овакав пројекат „временске капсуле” у делу јавности изазива и контроверзе због своје искључивости. Неминовно се постављају и питања о природи уметничког стварања: ако се пише без притиска читалачке публике и критичарске рецепције, како то утиче на квалитет текста? Да ли се овај пројекат може схватити као оптимистички поглед на преживљавање људске расе, или ће се рукописи претворити у музејске експонате у некој новој, трансхуманој цивилизацији? Неколико наредних генерација сигурно неће дати одговор на ова питања.

вани театрално, у широком распону гласова и регистара, у различитим географским регионима и епохама. У збирци *Ауџијорџијеи као Оџело* песник успоставља везу између Шекспировог *Отела*, маварског генерала, према коме се у Венецији често опходе као према странцу, и данашњег искуства црних имиграната у Великој Британији. Његове песме се крећу између Јамајке и Прага, Париза и Оксфорда, поред осталих места, а у стихове су уткани изрази из француског, јамајчанског говора, италијанског и немачког језика. Ова збирка нуди, констатује се у закључку, „дубоко, великодушно преиспитивање мушког принципа и томе сродно уздизање мајчинског, које је у срцу многих карипских и других породица.” Обогаћена историјским истраживањима, ова књига „слави репрезентацију, разумевање и говор као поступке величанственог отпора”.

Џејсон Ален-Пејсант (1980) предаје теорију критике и креативно писање на Универзитету у Манчестеру. Награђена књига му је друга песничка збирка и за њу је већ овенчан наградом „Форвард” у категорији поезије, а нашла се и у избору десет најбољих песничких збирки у 2023. по мишљењу критичара *Гардијана*.

Приредио
Предрај ШАПОЊА